

Конфесії в селі Оженині в XVIII-XX ст.

Багатомісячна історія християнства пережила багато знакових подій, що привели до змін в релігійно-духовному суспільстві. Суспільно-політичні та релігійні рухи породили різноманіття церков у світі, реформування яких продовжується і в наш час. Не оминули ці процеси й українських земель, зокрема, – Острожчини. Пов'язані вони також і з історією села Оженина.

За писемними джерелами в селі був діючий православний храм, який 1993 року відійшов до УПЦ-КП. В кінці 90-х років XX ст. в Оженині побудовано ще один православний храм – Свято-Михайлівська церква (УПЦ-МП). В селі діяли костел Найсвітлішого Серця Господа Ісуса та домова каплиця католицької філії при палаці Єловицьких.

Реформаційні впливи активізувалися на початку XX століття. Мали вони вплив і на жителів села Оженина. В результаті сформувалися громади: баптистська та євангелістів-п'ятидесятників.

Нижче спробуємо дослідити історію конфесій в селі Оженині в XVIII-XX ст.

Свято-Михайлівська церква УПЦ – Київського Патріархату

В описах церковного майна за 1806 р. сказано, що стара Свято-Михайлівська церква була дерев'яна, в якому році побудована – не відомо. До церкви куплено простої столярної роботи з «подобаючим благолепием» іконостас з храму, що знаходився на Новому місті в Острозі, за 22 рублі 25 копійок, а також дві ікони – Богоматері та Архангела Михаїла вартістю 30 рублів, прикрашенні двома коронами та трьома підвісками. Копії метричних книг зберігаються з 1779 р., сповідні записи – з 1800 р. Оженинська церква була приписана до Бродовської Миколаївської. Повна назва її – Бродово-Оженинська парафія. Опис церковного майна скріплено і затверджено печаткою Волинської духовної консисторії в присутності священника Федора Антоновича. Наявні відомості дають право стверджувати, що Свято-Михайлівська церква в Оженині збудована в XVIII ст. як уніатська.

У відомостях за 1804 р. Волинської єпархії Житомирської губернії сказано, що в Острозькому повіті, при оженинській Михайлівській церкві землі: рілля на 12 днів, сінокоосу і косарів на 6 днів і городу на 2 дні. В копії метричної книги («Екстракту») 1808 р., підписаними священником Космою Ботаневичем та дяком Савою Середницьким зазначено, що

в тому році народилось 19 душ чол. статі, 6 жін.; одружилось 6 пар; померло 6 душ чол. статі і 11 жін.

Книги фінансової звітності по церкві початку 19 ст. засвідчують, що церковні кошти витрачалися на ремонт церковного майна, реставраційні роботи іконостасу, закупівлю воску, свічок, червоного вина, церковного начиння, релігійної літератури, оплату податків. З церковних книг були придбані Требник, Малий Часослов, Біблія Московського друку. Придбані ікони для храму іконописців Чистаяківського та місцевого – Максимука. Розрахунки велися сріблом та міддю. В книзі за 1822 р., в списку благодійних пожертв парафіян, значиться місцевий поміщик Словицький, від якого було отримано 4.50 рублів сріблом.

Більш повний опис приписної Оженинської Михайлівської церкви подають церковні відомості Бродово-Оженинської парафії за 1836 р. Будівля церкви дерев'яна, із дзвіницею «ветхой», недостатнім церковним начинням, прислуги при церкві не належить. Садибної землі при церкві 2.5 десятини, орної 11.5 десятин (на 15 днів робіт), сінокоосу 11.5 десятин (на 7 косарів). На дані землі документи відсутні, вона є в спокійному володінні священика; справа на землю знаходиться в поземельній комісії. Будинок на церковній землі є власністю священика Косми Ботаневича. Крім того, є два невеликих будинки для церковнослужителів, з невеликими прибудовами, непридатними для проживання. На утримання священнослужителів поточних коштів («окладу») не належить. Відстань церкви від Консисторії 100 верст, від Духовного управління 10 верст, від місцевого благочинного округу 4 версти, найближчих церков: Бродівської Миколаївської церкви 3 версти, Краївської Покровської 2 версти, Стадницької Різдва Богородиці 2 версти. Так як Свято-Михайлівська є приписною до Бродовської Миколаївської, то богослужіння в них ведеться почергово. Домова церква в парафії відсутня. Парафіяльні книги церковної фінансової звітності прошнуровані, завірені печаткою Духовного управління з датою 1834 року, ведуться справно і зберігаються в цілісності. Утримання священнослужителів становила плата від поземельних церковних прибутків і добровільних пожертв парафіян.

Збереглися сповідні списки («Росписи») 1813, 1818, 1820 років. Перепис проводився подвірною. Першими записувалися духовні особи, далі піддані і домашні власника села – поміщика Словицького. В парафії у 1813 р. нараховувалося 63 двори, 495 душ. З них: чоловічої статі – 247, жіночої – 248. В 1818 р. дворів – 62, душ – 514 (чол. статі – 255, жін. – 259); в 1820 р. – дворів всього 60, душ – 534 (чол. статі – 266, жін. – 268). Відомості підтверджують, що на той час в селі сформувалися родини, нащадки яких проживають там і сьогодні. Найбільшими за кількістю душ були родини

Аліксіюків, Андрущаків, Безруких, Бернацьких, Бугайчуків, Василюків, Гаврилюків, Ковалів, Ковалюків, Козаків, Кондратюків, Кравчуків, Ляшуків, Максимуків, Марискевичів, Мацюків, Мельників, Нагорних, Онишуків, Полішуків, Овдіюків, Савчуків, Слободянюків, Стельмахів, Тарасових, Ткачуків, Троцьких, Хавруків, Шалабаїв, Шевчуків, Шостаків, Якобчуків, Ярмолюків. Серед відомих прізвиськ поміщицької прислуги – православні Пасічники, Троцькі, Фурмани; уніати – Локаї; римо-католики – Кухти.

Серед церковних святинь храму вказано образ «Римської Богородиці». Відомо, що власник маєтку Франциск Боженець-Словицький біля 1772 року здійснює паломництво до Риму, звідки привозить ікону для палацової католицької каплиці. Згодом вона подарована уніатському храму св. Михаїла, а з часу переходу до православ'я і донині є найбільш шанованою у селі.

В 1871 р. на кошти парафіян була зведена нова дерев'яна будівля храму, про що свідчить документ, складений в 1931 році Мироном Ярмолюком і Віктором Максимком. В цьому списку перераховуються прізвиська 104 сімей. Під садибу і церкву було відведено 1 десятина 1,138 сажнів. У власності храму: орної землі 12 десятин 1,275 ½ сажнів; сінокосу 2 десятини 912 сажнів; під лісом 3 десятини 2,145 сажнів і під кладовищем і канавами 809 сажнів. Церква приписана до парафії с. Бродова, – за 4 версти від Оженина. Дворів: 61 ¾, парафіян – 503 душі чол. і жін. статі.

Протягом 1921-1939 рр. наш край перебуває під владою Польщі. В 30-х роках в податкових та страхових документах значиться як православна. Церковний податок в лютому 1936 р. становив 22.86 злотих. Сума платежів з кожним роком збільшувалася. Річна страховка церковної будівлі в 1936 р. становила 2000 злотих, а вже у 1937 р. вона зросла до 2340. В 1932 році Оженин відвідує Степан Скрипник (майбутній патріарх Мстислав). Біля церкви відбулася його урочиста зустріч з парафіянами села.

Богослужіння в храмі не припинялося і в період німецько-фашистської окупації 1941-1944 років. Збереглися метричні книги окупаційного періоду, в яких вказано місце проживання, дата смерті, а також хвороби, від яких помирали люди (цукровий діабет, катар шлунка, водянка, грип, тиф, «розрив серця», «чахотка»). За переказами місцевих жителів священик Василь Люткевич володів вмінням лікувати. Велися сповідні записи. Так, в період посту 1943 р. до сповіді було 274 душі. Страхування церковної будівлі проводила Острізька районна управа. Річна фінансова звітність за 1943 р. завірена печаткою німецької влади. Під час визволення села радянськими військами в січні 1944 р. в церкві було вибите все скло, пошкоджено залізний дах та дерев'яні стіни, сторожка зруйнована на 75%

та пограбована. В серпні того ж року Оженинську парафію легалізовано в Єпархіальному Управлінні (Волинсько-Ровенська єпархія з центром у м. Луцьку). Відбудова храму тривала до кінця 40-х років.

Церковну громаду зареєстровано 14.02.1946 р. за № 304. Проведено опис майна. В 1946 р. за угодою церковного комітету з сестрами Болтович Вірою та Надією їм було передано на один рік в безкоштовне користування сторожку за виконання певних робіт на користь храму.

Цікавими є записи щодо статистики православного населення Оженина протягом 1944-1946 рр. Всього в списку – 785 чол. Крім того, протягом цих років в парафію прийнято: переселенців з колишніх поселень Вітольдівки – 200 чол., Майовки – 8 чол.; Оженина – 18 чол. Народилося: 1944 р. – 28 чол., 1945 р. – 17 чол., 1946 р. – 39 чол. Вибуло: 1944 р. – 10 чол., 1945 р. – 20 чол., 1946 р. – 15 чол. (всього 59 чол.). Вбитих (без віри) 14 чол. На 1946 р. православних в оженинській окрузі було 1036 чол.

Церковної бібліотеки як такої не було. Відповідно до звітності 1951 р., значилися старі (кінця 18 – початку 19 століть) метричні книги, сповідні акти, декілька розрізнених номерів журналів «Воскресные чтения» за 1939 р., «Церква і нарід» за 1937, 1938, 1939 роки, десяток брошур про християнських подвижників.

Релігійне життя регламентувалося радянським законодавством. Острозький райфінвідділ проводив інструктажі щодо прийому коштів від віруючих за виконання релігійних обрядів. Розпорядженням Уповноваженого у справах РПЦ по УРСР від 22 червня 1959 р. було наказано здати всі метричні книги в органи загсу; церкві не дозволялося видавати громадянам довідки про реєстрацію актів громадянського стану. З другої половини 50-х років заборонялося паломництво до води, самостійний благоустрій джерел, ведення торгівлі церковними предметами, хресні ходи. Радянська влада здійснювала не тільки ідеологічний, а й матеріальний наступ на церковне життя. Численні податки та побори були важким тягарем для життєдіяльності церкви. Проводились вони на підставі законодавчих актів про місцеві податки і збори. Крім єпархіальних внесків, церковна громада сплачувала державні податки і збори: воєнний, земельну ренту, внески у пенсійний фонд, на страхування, позики, на підтримку товариств охорони історичних пам'яток та охорони природи, культзбір на підтримку шкільної освіти, на підписку партійної преси (газет «Сталінський шлях», «Правда України») та ін.

В 1950 р. протоколом №11 Виконкому Острозької районної Ради депутатів трудящих передбачалося для забезпечення приміщеннями шкіл в сс. Коростова, Милятин, Межиріч, Оженин, Сіянци, м. Острог

(Нове місто) передати на ці потреби громадські будівлі, які використовувалися служителями культу. Після звернення представників оженинської церковної громади та священника Люткевича у владні органи їм вдалося виграти судову справу в районному суді Острога. В тому ж році проведено відчуження 2000 квадратних метрів церковної землі (півтори тисячі квадратних метрів біля школи, п'ятсот поблизу церкви) в користування сільським жителям Макаревичу С. К. та Бернацькому Д. М.

В церковних описах за 1950 р. зазначено, що до парафії входять колишні хутори: Майовка, та Високий хутір. Число парафіян: Майовка – 35 душ, Високий хутір – 194 душі. Разом з Ожином – 824 душі. Храм типовий, 3 крила, вівтарі на схід, на окраїні, 4 дзвони, страховка – 14.210 руб., сторожка побудована в 1932 р. (7х3 м). Площа церкви без вівтаря – 110 квадратних метрів. Каплиця поблизу школи, на місці старої церкви, наглухо затильована; в неї ніхто не вхожий, крім сторожа. Причт: священник і псаломщик; число хористів – 15. Проведено обрядів хрещення: 1948 р. – 40, 1949 р. – 364, 1950 р. – 24, 1951 р. – 18; шлюбів: 1948 р. – 6, 1949 р. – 2, 1950 р. – 6, 1951 р. – 2; сповідалося: 1948 р. – 525, 1949 р. – 534, 1950 р. – близько 475, 1951 р. – 360; відспівано померлих: 1948 р. – 20, 1949 р. – 18, 1950 р. – 20, 1951 р. – 5. Священик проживав в церковному домі (город 0,15 га) на землі, відведеній церковній громаді.

Згадана каплиця при церкві оновлена і освячена в 2010 р.

В 20 ст. над розписами та реставрацією іконостасу та образів працювали художники Подкович, Л. І. Спаська, Ф. М. Андрощук.

Розпорядженням №221 від 14.05.1993 року Представника Президента України у Рівненській області зареєстровано статут релігійної громади УПЦ – Київського патріархату в с. Ожинин. Відповідно до свідоцтва №760 Свято-Михайлівська церква відійшла до УПЦ-КП.

Відомості про священно- та церковнослужителів Свято-Михайлівської церкви

Ботаневич Косма (Кузьма) Михайлович – народився 1776 р. в с. Бураках Житомирського повіту. Рукоположений в сан священника 1 жовтня 1802 р. єпископом Варлаамом. Настоятель церкви в 1802-1819 рр.

Середницький Сава Іванович (1758 р. н.) – житель с. Ожинин, служив дяком у 1808-1819 рр.

Аліксіюк Каленик – староста церкви в 1809-1816 рр.

Мельник Парфен – староста церкви в 1816-1919 рр.

Отець Данило Афанасійович Петровський – настоятель церкви у 1819 р.

Ботаневич Афанасій служив дяком у 1820 р.

Протоіерей П. Михайловський – настоятель церкви у 1821 р.

Отець Василій Голядинський. Згадується у 1871 р., коли було зведено новий Свято-Михайлівський храм.

Отець Григорій Пашкевич – настоятель церкви у 1908 р.

Іван Лучанський – псаломщик у 1908 р.

Отець Максим Михайлович Тарнавський. Народився 1896 р. в с. Завода Мостиського повіту Львівського воєводства. До святої православної церкви приєднаний в 1928 р. у м. Львові. Пройшов прискорений курс православного богословського відділу Варшавського університету. 22 листопада 1931 р. висвячений в іереї при храмі св. Петра і Павла містечка Межиріч Рівненського повіту. У 1938 р. трудився в Оженині.

Руль Андрій Тимофійович (19.08.1898-17.06.1964) народився у с. Головниця на Кореччині. На початку 30-х рр. керував церковним хором в Свято-Михайлівському храмі.

Люткевич Василь Євгенійович народився 15.01.1897 р. в м. Новоград-Волинську. У 1912 р. закінчив Духовне училище, 1918 р. – Духовну семінарію, 1920 р. – два курси Київського Комерційного інституту. Протягом 1920-1925 років працював в податковому відділі Острозького міського самоуправління. У 1925 р. отримує посаду секретаря освітніх закладів м. Острога. 15 липня 1935 р. прийняв духовний сан. Протоіерей – з 1943 р. Приїздить до Оженина в 1938 р. за особистим проханням. Протоіерей Свято-Михайлівського храму до 1952 р.

Нагорний П. І. – 1908 р. н., регент церковного хору в 1940-1941 рр.

Савич С. І. – староста церкви в 1940-1956 рр.

Отець Петро Боярчук – настоятель церкви в 1953-1956 рр.

Протоіерей Терентій Савович Міщук – настоятель церкви у 1956-1967 рр.

Кондратішин П. І. – 1908 р. н. – церковний псаломщик в 1950-1952 рр.

Мельничук М. К. – настоятель церкви в 70-х роках.

Отець Ігнатій Федорович Дячик – настоятель церкви в 70-х роках.

Протоіерей Василь Володимирович Данилюк – настоятель церкви в 1984(?) - 1993 рр.

Болотін В. Г. – староста церкви в 1985-1988 рр.

Протоіерей Анатолій Олексійович Мирончук народився 1958 р. в м. Кизил Пермської обл. в українській сім'ї репресованих. 1960 р. повертається з батьками в с. Дуліби Гощанського р-ну. Закінчив Волинську духовну семінарію. Отримав сан диякона та священника. 1993 р. призначений настоятелем Свято-Михайлівського храму села Оженин. У 1994 р. обраний благочинним церков Острозької благочинії УПЦ-КП.

Іерей Микола Косик в Оженинській Свято-Михайлівській служив тимчасово: з 23 жовтня по 20 листопада 1994 р.

Андрощук Юрій Іванович – народився 06.04.1982 р. в с. Межиріч Корецького району Рівненської області. Протягом 1999-2003 років навчався в Рівненській духовній семінарії. 24 травня 2004 р. прийняв сан священника УПЦ-КП і призначений настоятелем Свято-Михайлівської церкви с. Оженин. У 2003 р. вступає на другий курс Національного університету «Острозька академія», факультет – релігієзнавство. З 2006 р. – бакалавр філософії. В 2007 р. отримав вищу освіту за спеціальністю Богослов'я.

Свято-Михайлівська церква УПЦ – Московського патріархату

У зв'язку з розколом серед православних Оженина ініціативною групою в кількості 22 чоловік були проведені парафіяльні збори. Вони прийняли присягу «... до останньої краплі крові боронити Святу Православну Віру і її Святі традиції, не передавати Святе Православ'я в руки другій церковній общині для відправлення служби і церковних обрядів». Парафіяни, які категорично не погоджувалися з рішеннями щодо відходу храму до УПЦ-КП, певний час продовжували богослужіння під церквою, на цвинтарі, в будинку священника протоієрея Василя Данилюка, пізніше в хаті сестер Наталії і Тетяни Кондратюків. Протягом чотирьох років отець Василь приїздив з Гошанського району (50 км від Оженина) проводити Божу службу та виконувати треби: похорони, хрестини, вінчання. Громада збільшувалася, до неї приєднувалися люди з інших сіл. Згодом було прийнято рішення збирати кошти на будівництво нової церкви.

В 1997 р. громада викупила приміщення колишньої котельні, яка знаходилася поблизу залізничної станції «Острого» і належала колишньому «райпо». Розпочалося будівництво нового Свято-Михайлівського храму по вулиці Поштової.

До котельні належали прибудовані приміщення, водонапірна башта. Територія для новобудови була розчищена від цегли, каміння і сміття силами парафіян. Велику допомогу в цій справі надавав місцевий житель Адамчук А. М. Під керівництвом протоієрея Олександра Ткачука працювали дорослі і діти Оженина, інших сіл та районів. Допомогу надавали організації і підприємства міст Здолбунова, Острога, Нетішина, Рівного. Куполи для храму виготовили поліські майстри. В проектуванні храму брали участь протоієрей Олександр Ткачук, староста церкви Іллін Г. П., парафіянин Денищук С. М.

Зареєстрували релігійну громаду 17.04.1997 року. Настоятелем церкви є протоієрей Ткачук Олександр Митрофанович (освіта – Волинська духовна семінарія).

З історії римо-католицьких костелів

30 липня 1629 р. в Луцькому земському суді І. Одинець-Соколовський перепродав с. Оженин Данилові Боженець-Словицькому – кременецькому підкоморію. З того часу й до 1939 року селом володіли Словицькі.

В другій половині 18 ст. почесний власник Оженина Станіслав Словицький, волинський мечник, вибудував на місці старого замку палацово-парковий комплекс, який був одним з найкращих на Волині. Двір складався з трьох будівель – головного житлового будинку, одноповерхового будинку (офіщини) і домової каплиці католицької філії, в середині якої знаходився дубовий, мистецьки вирізьблений вітвар в стилі бароко (був знищений більшовиками в 1920 р.).

У 1722 р. Франциск Боженець-Словицький здійснив паломництво до Риму і привіз для католицького філіального костелу образ Божої Матері (Мадонни), пізніше переданий до місцевої, уніатської на той час, Михайлівської церкви.

На початку 30-х років 20 століття, неподалік панського маєтку, за благодійні кошти будується римо-католицький костел Найсвітлішого Серця Господа Ісуса. Поряд з костелом зведено великий дерев'яний будинок – в одній половині проживала сім'я ксьондза, друга призначалася для проведення католицьких та державних свят. Першими отцями були Вінцент Ях та Кобилянський Станіслав (дані потребують детальнішого дослідження).

В 1939 р. радянською армією проведено «визвольну» місію в західноукраїнських землях. Маєток Словицьких зазнає руйнації. На його території організовується МТС, розбудова якої ведеться до початку п'ятдесятих років, тоді ж було знищено і домову каплицю. Певний час в каплиці стояв генератор для подачі електроенергії.

Радянська влада проводить депортацію польського населення. До Оженина прибувають вигнані з костелу Святої Трійці м. Острога отці капуцини. Отець Габріель Банась стає служителем місцевого костелу. За переписом населення в 1940 р. костелу належало і знаходилося під кладовищем 0,88 га землі (в 1941 р. – 0,42 га), під будівлею і двором – 0,22 га, садибною – 0,89 га Г. Банась (1880 р. н.) з сестрою Оленою Францівною Бриловою (1896 р. н.), яка була домогосподаркою і кравчиною, проживали в будинку ксьондза, на подвір'ї костелу. У 1943-1944 рр. він організував самооборону хуторів Вітольдівка і Майовка від нападів повстанських загонів ОУН-УПА, де в більшості проживали польські осадники. Налагоджує відносини з військовими частинами угорців і словаків, які розташовувалися на околиці села. Польські самооборонці отримують допомогу зброєю, одягом, харчами. В кінці 1944 р., після визволення села

радянськими війками від німецько-фашистських загарбників, капуцини повертаються до Острога. Діяльність костелу призупиняється.

Як згадували старожили, після війни, певний час там був клуб (будинок культури), в п'ятдесятих роках – складські приміщення. У 1960-х роках відкрито восьмирічну школу. Зараз там розташовані кілька класів Оженинської ЗОШ I-III ступенів №2.

Церква Євангельських християн-баптистів (ЄХБ)

Баптизм (від грецького «баптіздо» – занурювати, хрестити у воді), – найпоширеніша протестантська конфесія в Україні. Виник баптизм на початку 17 ст. в Англії. Єдиним джерелом віровчення є Біблія, передусім її Новий Завіт. Головний принцип – жити у світі, або бути не від світу цього, повністю віддаватися Ісусові Христу. Перші громади баптистів в Україні з'явилися у 1852 р. в с. Основа Одеського повіту Херсонської губернії та пізніше в селах Карлівка й Любомирка Єлизаветградського повіту Таврійської губернії. В Західній Україні євангельський рух поширився пізніше, зокрема, на Волині – в 1864 р.

На території нашого краю відомості про християн-баптистів нам відомі з двадцятих років 20 ст. В той час Острожчина перебувала під владою Польщі. У 1922 р. першим проповідником християн-баптистів оженинської громади був Григорчук Роман Андрійович. Він спочатку відвідував зібрання баптистів в с. Плоска Острозького повіту, де і прийняв водне хрещення. В Оженині згуртувалася громада, до якої увійшли сім'ї Сергія і Якіма Шалабанів, Пилипа Марискевича, Петра Савича, Романа Романського, Івана Ляшука, Антона Огородника, Гребенюків із с. Бродова, Зеленюків із с. Хорова та ін. Зібрання проводилися в хаті Степана Романського.

В 1923 р. розпочинають свою працю на місіонерській ниві оженинці Проханов І. С., Марцинковський В. Ф. Житель с. Плоска Назарук Григорій Стодотович після навчання в місіонерській школі США був направлений в Оженин на пасторську роботу. Протягом 20-30-х років представники баптистів не раз зверталася до польської влади зареєструвати громаду, але поляки не були прихильними до їхньої діяльності. В спогадах старожилів є пам'ятною подія про те, як у Хорівській гміні більше тижня під арештом побували Роман Григорчук і Степан Романський.

На протязі трьох-чотирьох років громада поповнилася сім'ями Шманів, Чорноморців, Сотнійчуків, Гаврилюків та ін. В 1926 р. розпочалося будівництво молитовного будинку на земельній ділянці Петра Савича. Марія Бернацька пожертувала 5 золотих рублів, всі інші по-можливості. Через два роки, в день Святої Трійці, дім був відкритий для богослужіння.

Ревно відданий своїй роботі Назарук Г. С. в другій половині 20-х років створює недільну школу для дітей, займається організацією проведення багатолюдних богослужінь баптистів з навколишніх сіл. Пресвітером громади він був до 1944 р. В післявоєнний час Назарук Г. відбував заслання за Уралом. Після повернення проживав в м. Здолбунові.

В 30-х роках відбувається відхід частини оженинських баптистів до протестантського напрямку – християн віри Євангельської п'ятидесятників. Саме на цей період припадає початок активної діяльності їхніх місіонерів.

У 1944-1945 роках відбулося об'єднання баптистів Євангельських християн та християн віри Євангельської п'ятидесятників. Виникла єдина організація – Євангельські християни баптисти (ЄХБ). До 1960 р. ці громади проводили спільні зібрання. В 1961 р. від Всесоюдної ради ЄХБ відкололася група баптистів, яка не сприйняла примиренської політики керівництва церкви щодо влади й утворила Союз церков ЄХБ.

Щодо чисельності баптистів в с. Оженині в різні роки, збереглися відомості при православному Свято-Михайлівському храмі. В реєстраційній Анкеті зазначено: 1947 р. – 86 чол., 1949 р. – 77 чол., 1951 р. – 74 чол.

В 1961 р. радянська влада (головою Оженинської сільської Ради трудящих на той час був Володимир Радчук) відбирає молитовний будинок, релігійну літературу, серед якої т. з. Велика Біблія. Будинок молитовний розібрали, матеріал перевезли на територію школи й використали для будівництва майстерні столярних робіт і класів трудового навчання. Репресивні заходи радянської влади не завадили подальшому проведенню зібрань. Члени громади збиралися по хатах Агафії Кухарчук, Андрія Ковалюка, Василя Савича. В 1998 р. громада церкви ЄХБ купила хату під молитовний будинок по вулиці Мирній.

Пресвітери: Ковалюк Андрій – 1977-2004 р. р.;

Терещук Василь Федорович – з 2004 р.

Церква християн віри Євангельської п'ятидесятників

Християни віри Євангельської – протестантська течія, для якої головним є заклик до покаяння і молитви в прощенні гріхів, вірування в сходження святого Духа на апостолів в п'ятидесятний день воскресіння Ісуса Христа.

На українських землях громади віри Євангельської виникають в 20-х роках ХХ ст. через українських репатріантів. За спогадами старожилів першими місіонерами в Оженині були Порфирій Ільчук із с. Колесники (нині Гошанський район), який повернувся із заробітків у США, пізніше – І. Мельник.

У 1937 р., у вже існуючій на той час громаді християн-баптистів відбувається розкол. На 1941 р. організовується громада християн віри Євангельської п'ятидесятників. Першими п'ятидесятниками були родини Сорочинського П. М., Шевчуків, Ярошиків, Аліксіюків, Ляшуків та інші. Остаточо громада сформувалася в 50-ті роки, пастором якої був Сорочинський Петро Миронович, згодом заарештований і висланий в Казахстан, де провів три роки.

У реєстраційних документах при православній Свято-Михайлівській церкві зазначено, що п'ятидесятників в Оженині було: 1947 р. – 49 чол., 1949 р. – 47 чол., 1951 р. – 38 чол.

В 60-х роках п'ятидесятники проводять зібрання по хатах Григорія Ярошика, Іллі Шиндерука, Петра Козака. На початку 70-х років радянська влада посилила переслідування громади – штрафували, погрожували тюрмою. Зібрання стали напівлегальними.

В 1973 р. на зустріч з членами громади прибули обласний пресвітер Радчук, від Всесоюзної ради Шатров, уповноважений у справах релігії Шкурський. На спільному засіданні було прийнято рішення зареєструвати релігійну громаду християн віри Євангельської п'ятидесятників, що і було зроблено.

Молитовний будинок приблизно на 300 чоловік був збудований протягом 1984-1989 рр. по вулиці Криничній. Реконструкцію його проведено в 1999 р. Нині приміщення розраховане на 800 чоловік. У 1993 р. релігійна громада ХВСП зареєстрована під назвою «Жива надія».

Пастори: Сорочинський П. М. – 1941р. – ?

Зеленюк П. П. – 1973 р. – ?

Ярошик А. Г. – 1994-1995 рр.

Крутій Федір – 2002 р.

Ярошик В. Г. – з 2003 р.

Джерела та література

1. Архів Свято-Михайлівської церкви с. Оженина.
2. Особистий архів жителя с. Оженина Олександра Кучера – пастора церкви ХВСП села Бродівське.
3. Погосподарська книга за 1940 р. Архів Оженинської сільської Ради Острозького району Рівненської області.
4. Спогади жителів с. Оженин: Ярошика В., Аліксіюка М., Ніколаєвої Л., Муляра О.
5. Фонди пришкільного музею історії села Оженина.
6. Бендюк М., Журик С., Гушук Т. Історія Оженина, Краєва, Бродова, Стадник. – Острого, 2011. – С.70-78.
7. Борщевич В. Волинський пом'яник. – Рівне, 2004. – С. 273, 324.

8. Історія міст і сіл України. Ровенська область. – К., 1973.
9. Ковалів В.-Й. Знаки римо-католицької церкви на Острожчині // Острозький краєзнавчий збірник. – Випуск 1. – Острог, 2004. – С. 49.
10. Теодорович Н. И. Историко-статистическое описание церквей и приходов Волынской епархии. Т. II. – Почаев, 1889. – С. 743-744.
11. O. Remigiusz Kranc Ofmcap. Z Ostroga na Kołyme. – Osrodek “Wołanie z Wołynia”, 1988. – S. 30, 36, 91.